

31992L0085

28.11.1992.

SLUŽBENI LIST EUROPSKIH ZAJEDNICA

L 348/1

DIREKTIVA VIJEĆA 92/85/EEZ**od 19. listopada 1992.****o uvođenju mjera za poticanje poboljšanja sigurnosti i zdravlja na radu trudnih radnica te radnica koje su nedavno rodile ili doje (deseta pojedinačna direktiva u smislu članka 16. stavka 1. Direktive 89/391/EEZ)**

VIJEĆE EUROPSKIH ZAJEDNICA,

uzimajući u obzir Ugovor o osnivanju Europske ekonomske zajednice, a posebno njegov članak 118.a,

uzimajući u obzir prijedlog Komisije sastavljen nakon savjetovanja sa Savjetodavnim odborom za sigurnost, higijenu i zaštitu zdravlja na radu ⁽¹⁾,u suradnji s Europskim parlamentom ⁽²⁾,uzimajući u obzir mišljenje Gospodarskog i socijalnog odbora ⁽³⁾,

budući da je člankom 118.a Ugovora predviđeno da Vijeće putem direktiva donosi minimalne zahtjeve za poboljšanja, posebno u radnoj sredini, kako bi se zaštitila sigurnost i zdravlje radnika;

budući da ova Direktiva ne opravdava smanjivanje već postignute razine zaštite u pojedinim državama članicama, a države članice su u skladu s Ugovorom obvezne poticati poboljšanja uvjeta u tom području i usklađivati ih istodobno održavajući već postignuta poboljšanja;

budući da prema članku 118.a Ugovora spomenutim direktivama treba izbjeći nametanje administrativnih, financijskih i zakonskih ograničenja koja bi mogla sprečavati stvaranje i razvoj malih i srednjih poduzeća;

budući da se, prema Odluci 74/325/EEZ ⁽⁴⁾, kako je zadnje izmijenjena Aktom o pristupanju iz 1985., Komisija savjetovala sa Savjetodavnim odborom za sigurnost, higijenu i zaštitu zdravlja na radu o sastavljanju prijedloga s tog područja;

budući da se Poveljom Zajednice o temeljnim socijalnim pravima radnika koju su na sastanku Europskog vijeća 9. prosinca 1989. u Strasbourgu donijeli predsjednici država ili vlada 11 država članica, a posebno u stavku 19., utvrđuje:

„Svaki radnik mora imati zadovoljavajuće zdravstvene i sigurnosne uvjete u svojoj radnoj sredini. Moraju se poduzeti odgovarajuće mjere kako bi se postiglo daljnje usklađivanje uvjeta u tom području te istodobno održavalo već postignuta poboljšanja.”;

budući da je Komisija u svojem akcijskom programu za provedbu Povelje Zajednice o temeljnim socijalnim pravima radnika uključila među svoje ciljeve i da Vijeće donese Direktivu o zaštiti trudnih radnica na radu;

budući da se člankom 15. Direktive Vijeća 89/391/EEZ od 12. lipnja 1989. o uvođenju mjera za poticanje poboljšanja sigurnosti i zdravlja radnika na radu ⁽⁵⁾ propisuje da posebno osjetljive rizične skupine moraju biti zaštićene od opasnosti koje upravo njima prijetje;

budući da trudne radnice, radnice koje su nedavno rodile ili radnice koje doje u mnogome treba smatrati specifičnim

⁽¹⁾ SL C 281, 9.11.1990., str. 3. i
SL C 25, 1.2.1991., str. 9.

⁽²⁾ SL C 19, 28.1.1991., str. 177. i
SL C 150, 15.6.1992., str. 99.

⁽³⁾ SL C 41, 18.2.1991., str. 29.

⁽⁴⁾ SL C 185, 9.7.1974., str. 15.

⁽⁵⁾ SL C 183, 29.6.1989., str. 1.

rizičnim skupinama te treba poduzeti mjere u vezi s njihovom sigurnošću i zdravljem;

budući da zaštita sigurnosti i zdravlja trudnih radnica, radnica koje su nedavno rodile ili radnica koje doje ne smije stavljati žene na tržištu rada u nepovoljan položaj niti djelovati nauštrb direktiva o ravnopravnom položaju muškaraca i žena;

budući da pri nekim aktivnostima može postojati opasnost od izlaganja trudnih radnica, radnica koje su nedavno rodile ili radnica koje doje opasnim sredstvima, procesima ili radnim uvjetima; budući da takve rizike treba procijeniti i o rezultatu procjene obavijestiti radnice i/ili njihove predstavnike;

budući da u slučaju da ta procjena potvrdi postojanje rizika za sigurnost ili zdravlje radnica, zaštitu radnica treba pravno regulirati;

budući da trudne radnice i radnice koje doje ne smiju sudjelovati u aktivnostima za koje je procijenjena opasnost od izlaganja određenim posebno opasnim sredstvima ili radnim uvjetima koji ugrožavaju sigurnost i zdravlje;

budući da treba propisati da trudne radnice, radnice koje su nedavno rodile ili radnice koje doje ne moraju raditi noću kada su takve odredbe potrebne radi zaštite njihove sigurnosti i zdravlja;

budući da osjetljivost trudnih radnica, radnica koje su nedavno rodile ili radnica koje doje nalaže da im treba osigurati pravo na rođiljni dopust u trajanju od najmanje 14 uzastopnih tjedana raspoređenih prije i/ili nakon poroda i odobriti kao obvezan rođiljni dopust od najmanje dva tjedna raspoređena prije i/ili nakon poroda;

budući da rizik otpuštanja zbog vezanih za njihovo stanje može imati štetne posljedice na fizičko i psihičko stanje trudnih radnica, radnica koje su nedavno rodile ili radnica koje doje; budući da treba donijeti odredbe koje zabranjuju takva otpuštanja;

budući da mjere koje se u organizaciji rada poduzimaju za zaštitu zdravlja trudnih radnica, radnica koje su nedavno rodile ili radnica koje doje ne bi ispunjavale svoju svrhu kada im ne bi bila zajamčena prava vezana za ugovor o radu, uključujući redovnu isplatu plaća i/ili prava na odgovarajući doplatak;

budući da ni odredbe vezane za rođiljni dopust ne bi ispunjavale svoju svrhu kada ne bi bila zajamčena prava vezana za ugovor o radu i/ili prava na odgovarajući doplatak;

budući da pojam odgovarajući doplatci u slučaju rođiljnog dopusta treba smatrati tehničkom referentnom točkom za utvrđivanje minimalne razine zaštite i ni u kojem slučaju se ne smije tumačiti kao da se njime poistovjećuju trudnoća i bolest,

DONIJELO JE OVU DIREKTIVU:

ODJELJAK I.

SVRHA I DEFINICIJE

Članak 1.

Svrha

1. Svrha ove Direktive, koja je deseta pojedinačna direktiva u smislu članka 16. stavka 1. Direktive 89/391/EEZ, jest provođenje mjera za poticanje poboljšanja sigurnosti i zaštite zdravlja na radu trudnih radnica i radnica koje su nedavno rodile ili doje.

2. Odredbe Direktive 89/391/EEZ, osim njezina članka 2. stavka 2., u cijelosti se primjenjuju na čitavo područje iz stavka 1. ne dovodeći u pitanje strože i/ili specifičnije odredbe ove Direktive.

3. Ova Direktiva ne smije uzrokovati smanjenje razine zaštite trudnih radnica, radnica koje su nedavno rodile ili radnica koje doje u odnosu na situaciju u pojedinoj državi članici na dan donošenja ove Direktive.

Članak 2.

Definicije

Za potrebe ove Direktive:

(a) „*trudna radnica*” znači trudna radnica koja o svojem stanju obavijesti svojeg poslodavca u skladu s nacionalnim zakonodavstvom i/ili nacionalnom praksom;

(b) „*radnica koja je nedavno rodila*” znači radnica koja je nedavno rodila u smislu nacionalnog zakonodavstva i/ili nacionalne prakse i koja o svojem stanju obavijesti svojeg poslodavca u skladu s tim zakonodavstvom i/ili praksom;

(c) „*radnica koja doji*” znači radnica koja doji u smislu nacionalnog prava i/ili nacionalnom prakse i koja o svojem stanju obavijesti svojeg poslodavca u skladu s tim zakonodavstvom i/ili praksom.

ODJELJAK II.

Članak 5.

OPĆE ODREDBE

Daljnje radnje nakon obavljenih procjena

Članak 3.

Smjernice

1. U dogovoru s državama članicama i uz pomoć Savjetodavnog odbora za sigurnost, higijenu i zaštitu zdravlja na radu, Komisija sastavlja smjernice o procjeni kemijskih, fizičkih i bioloških sredstava i industrijskih procesa koji se smatraju opasnim za sigurnost i zdravlje radnica u smislu članka 2.

Smjernice iz prvog podstavka također se odnose na pokrete i položaje tijela, psihički i fizički umor te druge oblike fizičkog i psihičkog stresa povezanog s poslovima koje obavljaju radnice u smislu članka 2.

2. Smjernice iz stavka 1. trebaju poslužiti kao osnova za procjene iz članka 4. stavka 1.

U tu svrhu države članice upoznaju s ovim smjernicama sve poslodavce i radnice i/ili njihove predstavnike u pojedinoj državi članici.

Članak 4.

Procjena i obavješćivanje

1. Za sve aktivnosti kod kojih postoji osobita opasnost od izlaganja sredstvima, procesima ili radnim uvjetima navedenim u nepotpunom popisu u Prilogu I., poslodavac u dotičnom poduzeću i/ili ustanovi samostalno ili putem službi za zaštitu i prevenciju iz članka 7. Direktive 89/391/EEZ procjenjuje vrstu, razmjer i trajanje izlaganja radnica u smislu članka 2., kako bi:

— procijenio svaku opasnost za sigurnost ili zdravlje i sve posljedice na trudnoću ili dojenje koje mogu imati radnice u smislu članka 2.,

— odlučio koje mjere treba poduzeti.

2. Ne dovodeći u pitanje članak 10. Direktive 89/391/EEZ, o rezultatima procjena iz stavka 1. i o svim mjerama koje treba poduzeti u vezi sa zaštitom zdravlja i sigurnošću na radu obavješćuju se radnice u smislu članka 2. i radnice koje bi se mogle naći u jednoj od situacija iz članka 2. i/ili njihovi predstavnici u dotičnim poduzećima i/ili ustanovama.

1. Ako rezultati procjena iz članka 4. stavka 1. ukazuju na postojanje opasnosti za sigurnost i zdravlje ili posljedice na trudnoću ili dojenje radnica u smislu članka 2., poslodavac, ne dovodeći u pitanje članak 6. Direktive 89/391/EEZ, poduzima potrebne mjere kako bi privremenom promjenom radnih uvjeta i/ili radnog vremena dotičnih radnica osigurao da se izbjegne izlaganje tih radnica takvim opasnostima.

2. Ako je promjena radnih uvjeta i/ili radnog vremena tehnički i/ili objektivno neizvediva, ili se ne može zahtijevati iz dokazano opravdanih razloga, poslodavac poduzima potrebne mjere kako bi dotičnu radnicu premjestio na drugo radno mjesto.

3. Ako je premještanje na drugo radno mjesto tehnički i/ili objektivno neizvedivo, ili se ne može zahtijevati iz dokazano opravdanih razloga, dotičnoj radnici dodjeljuje se dopust u skladu s nacionalnim zakonodavstvom i/ili nacionalnom praksom za cijelo razdoblje potrebno da se zaštite njezina sigurnost i zdravlje.

4. Odredbe ovog članka primjenjuju se *mutatis mutandis* u slučaju da radnica koja obavlja aktivnost zabranjenu u skladu s člankom 6. zatrudni ili počne dojit i o tome obavijesti svojeg poslodavca.

Članak 6.

Slučajevi u kojima je izlaganje zabranjeno

Uz opće odredbe o zaštiti radnika, posebno one koje se odnose na granične vrijednosti izlaganja na radnom mjestu:

1. trudne radnice u smislu članka 2. točke (a) ne smiju ni uz koje uvjete biti obvezne obavljati dužnosti za koje je procijenjena opasnost od izlaganja sredstvima i radnim uvjetima navedenima u Prilogu II. odjeljku A, koje bi ugrozile njihovu sigurnost ili zdravlje;

2. radnice koje doje u smislu članka 2. točke (c) ne smiju ni uz koje uvjete biti obvezne obavljati dužnosti za koje je procijenjena opasnost od izlaganja sredstvima i radnim uvjetima navedenima u Prilogu II. odjeljku B, koje bi ugrozile njihovu sigurnost ili zdravlje.

Članak 7.

Noćni rad

1. Države članice poduzimaju potrebne mjere kako bi osigurale da radnice iz članka 2. ne budu obvezne raditi noću

tijekom trudnoće i u razdoblju neposredno nakon poroda koje određuje državno tijelo nadležno za sigurnost i zaštitu zdravlja, uz uvjet da se predoči, u skladu s propisima država članica, liječnički certifikat kojim se potvrđuje da je to neophodno za sigurnost i zdravlje radnice koje se to tiče.

2. Mjere iz stavka 1. moraju uključivati mogućnost, u skladu s nacionalnim zakonodavstvom i/ili nacionalnom praksom, za:

(a) premještaj na dnevni posao; ili

(b) odsutnost s posla ili produljenja roditeljnog dopusta kada je takav premještaj tehnički i/ili objektivno neizvediv ili se ne može zahtijevati iz dokazano opravdanih razloga.

Članak 8.

Rodiljni dopust

1. Države članice poduzimaju potrebne mjere kako bi radnicama u smislu članka 2. osigurale pravo na neprekidan roditeljni dopust od najmanje 14 tjedana raspoređenih prije i/ili nakon poroda, u skladu s nacionalnim zakonodavstvom i/ili praksom.

2. Rodiljni dopust zajamčen stavkom 1. mora uključivati obvezni roditeljni dopust od najmanje dva tjedna raspoređena prije i/ili nakon poroda, u skladu s nacionalnim zakonodavstvom i/ili praksom.

Članak 9.

Odsutnost s posla radi trudničkih pregleda

Države članice poduzimaju potrebne mjere kako bi trudnim radnicama u smislu članka 2. točke (a) osigurale pravo, u skladu s nacionalnim zakonodavstvom i/ili praksom, na plaćenu odsutnost s posla kako bi obavile trudničke preglede ako se takvi pregledi moraju obaviti u radno vrijeme.

Članak 10.

Zabrana otpuštanja

Kako bi se radnicama u smislu članka 2. zajamčilo korištenje prava na sigurnost i zaštitu zdravlja koja im se priznaju ovim člankom, propisuje se da:

1. države članice poduzimaju potrebne mjere kako bi zabranile otpuštanje radnica u smislu članka 2. tijekom razdoblja od početka njihove trudnoće do kraja roditeljnog dopusta iz članka 8. stavka 1., osim u izvanrednim slučajevima nevezanim za njihovo stanje koje dopušta nacionalno zakonodavstvo i/ili praksa, pri čemu, prema potrebi, svoj pristanak mora dati nadležno tijelo;
2. ako radnica u smislu članka 2. bude otpuštena tijekom razdoblja iz točke 1., poslodavac mora pismeno navesti dokazano opravdane razloge za njeno otpuštanje;
3. države članice poduzimaju potrebne mjere kako bi zaštitile radnice u smislu članka 2. od posljedica otpuštanja koje je nezakonito na temelju točke 1.

Članak 11.

Prava iz ugovora o radu

Kako bi se radnicama u smislu članka 2. zajamčilo korištenje prava na sigurnost i zaštitu zdravlja koja im se priznaju ovim člankom, propisuje se da:

1. u slučajevima iz članaka 5., 6. i 7., u skladu s nacionalnim zakonodavstvom i/ili nacionalnom praksom moraju biti osigurana prava radnica u smislu članka 2. vezana za ugovor o radu, uključujući redovnu isplatu plaća i/ili pravo na odgovarajući doplatak;
2. u slučaju iz članka 8. mora se osigurati sljedeće:
 - (a) sva prava vezana za ugovor o radu radnica u smislu članka 2., osim onih na koje se odnosi sljedeća točka (b);
 - (b) redovna isplata plaća i/ili pravo na odgovarajući doplatak radnicama u smislu članka 2.;
3. doplatak iz točke 2. podtočke (b) smatra se odgovarajućim ako jamči dohodak najmanje jednak onom koji bi dotična radnica dobivala u slučaju prekida radne aktivnosti zbog zdravstvenih razloga, podložno eventualnoj gornjoj granici utvrđenoj nacionalnim zakonodavstvom.;

4. države članice mogu dotičnim radnicama isplatu plaća ili doplatka iz točke 1. i točke 2. podtočke (b) uvjetovati ispunjenjem uvjeta utvrđenih nacionalnim zakonodavstvom.

Ti uvjeti ne smiju ni u kojem slučaju propisivati da neposredno prije očekivanog datuma poroda radnica mora biti zaposlena dulje od 12 mjeseci.

Članak 12.

Pravna zaštita

Države članice u svoj nacionalni pravni sustav uvode potrebne mjere kako bi se svim radnicama koje bi se mogle smatrati oštećenima zbog neispunjenja obveza koje proizlaze iz ove Direktive omogućilo da zaštitu svojih prava ostvare u sudske postupku i/ili, u skladu s nacionalnim zakonodavstvom i/ili praksom, obraćanjem drugim nadležnim tijelima.

Članak 13.

Izmjene Priloga

1. Strogo tehničke prilagodbe Priloga I. zbog tehničkog napretka, promjena međunarodnih propisa ili specifikacija te novih otkrića s područja na koje se odnosi ova Direktiva donose se u skladu s postupkom utvrđenim u članku 17. Direktive 89/391/EEZ.

2. Prilog II. može se izmijeniti samo u skladu s postupkom utvrđenim u članku 118.a Ugovora.

Članak 14.

Završne odredbe

1. Države članice donose zakone i druge propise potrebne za usklađivanje s ovom Direktivom najkasnije dvije godine nakon njezina donošenja ili osiguravaju da socijalni partneri najkasnije dvije godine nakon donošenja ove Direktive uvedu potrebne odredbe putem kolektivnih ugovora, pri čemu su države članice dužne ispuniti sve potrebne uvjete kako bi im omogućile da u svakom trenutku jamče rezultate utvrđene ovom Direktivom. One o tome odmah obavješćuju Komisiju.

2. Kada države članice donose mjere iz stavka 1., te mjere prilikom njihove službene objave sadržavaju uputu na ovu Direktivu ili se uz njih navodi takva uputa. Načine tog upućivanja određuju države članice.

3. Države članice Komisiji dostavljaju tekstove glavnih odredaba nacionalnog prava koje donesu u području na koje se odnosi ova Direktiva.

4. Države članice svakih pet godina obavješćuju Komisiju o praktičnoj provedbi odredaba ove Direktive, navodeći pritom stajališta dvaju socijalnih partnera.

Međutim, države članice prvi put obavješćuju Komisiju o praktičnoj provedbi odredaba ove Direktive četiri godine nakon njezina donošenja, navodeći pritom stajališta dvaju socijalnih partnera.

Komisija obavješćuje Europski parlament, Vijeće, Gospodarski i socijalni odbor te Savjetodavni odbor za sigurnost, higijenu i zaštitu zdravlja na radu.

5. Komisija redovno podnosi izvješće o provedbi ove Direktive Europskom parlamentu, Vijeću i Gospodarskom i socijalnom odboru, uzimajući u obzir stavke 1., 2. i 3.

6. Vijeće preispituje ovu Direktivu na temelju procjene provedene na temelju izvješća iz drugog podstavka stavka 4. i, ako je to potrebno, na temelju prijedloga koji Komisija treba dostaviti najkasnije pet godina od donošenja Direktive.

Članak 15.

Ova je Direktiva upućena državama članicama.

Sastavljeno u Luxembourg 19. listopada 1992.

Za Vijeće
Predsjednik
D. CURRY

PRILOG I.

NEPOTPUNI POPIS SREDSTAVA, PROCESA I RADNIH UVJETA

iz članka 4. stavka 1.

A. Sredstva

1. *Fizička sredstva*, ako se smatraju sredstvima koja uzrokuju lezije fetusa i/ili mogu izazvati odvajanje posteljice, a posebno:

- (a) udarci, vibracije ili pokreti;
- (b) rukovanje teškim teretima, a posebno onima opasnim za leđni i lumbalni dio tijela;
- (c) buka;
- (d) ionizirajuće zračenje (*);
- (e) neionizirajuće zračenje;
- (f) ekstremna hladnoća ili vrućina;
- (g) pokreti i položaji tijela, kretanje - bilo unutar ili izvan ustanove - psihički i fizički umor i ostala fizička opterećenja vezana za aktivnost radnice u smislu članka 2. Direktive.

2. *Biološka sredstva*

Biološka sredstva rizičnih skupina 2., 3. i 4. u smislu članka 2. točke (d) brojeva 2, 3 i 4 Direktive 90/679/EEZ ⁽¹⁾, ako je poznato da ta sredstva ili terapijske mjere koje se primjenjuju u slučaju oštećenja izazvanih tim sredstvima ugrožavaju zdravlje trudnica i nerođenog djeteta i ako se još ne pojavljuju u Prilogu II.

3. *Kemijska sredstva*

Sljedeća kemijska sredstva, ako je poznato da ugrožavaju zdravlje trudnica i nerođenog djeteta i ako se još ne pojavljuju u Prilogu II.:

- (a) tvari u Direktivi 67/548/EEZ ⁽²⁾, označene s R 40, R 45, R 46 i R 47, ako se još ne pojavljuju u Prilogu II.;
- (b) kemijska sredstva iz Priloga I. Direktivi 90/394/EEZ ⁽³⁾;
- (c) živa i živini derivati;
- (d) antimitotički lijekovi;
- (e) ugljični monoksid;
- (f) opasna kemijska sredstva koja se dokazano apsorbiraju putem kože.

B. Procesi

Industrijski procesi opisani u Prilogu I. Direktivi 90/394/EEZ.

C. Radni uvjeti

Podzemni rad u rudniku.

(*) Vidjeti Direktivu 80/836/Euratom (SL L 246, 17.9.1980., str. 1.).

⁽¹⁾ SL L 374, 31.12.1990., str. 1.

⁽²⁾ SL L 196, 16.8.1967., str. 1. Direktiva kako je zadnje izmijenjena Direktivom 90/517/EEZ (SL L 287, 19.10.1990., str. 37.).

⁽³⁾ SL L 196, 26.7.1990., str. 1.

PRILOG II.

NEPOTPUNI POPIS SREDSTAVA I RADNIH UVJETA

iz članka 6.

A. **Trudne radnice u smislu članka 2. točke (a)**1. *Sredstva*(a) *Fizička sredstva*

Rad u hiperbaričnom okruženju, npr. komore pod pritiskom i ronjenje.

(b) *Biološka sredstva*

Sljedeća biološka sredstva:

— toksoplazma,

— virus rubeole,

osim ako su trudne radnice imunizacijom dokazano na odgovarajući način zaštićene od takvih sredstava.

(c) *Kemijska sredstva*

Olovo i derivati olova ako postoji opasnost da ljudski organizam apsorbira ta sredstva.

2. *Radni uvjeti*

Podzemni rad u rudniku.

B. **Radnice koje doje u smislu članka 2. točke (c)**1. *Sredstva*(a) *Kemijska sredstva*

Olovo i derivati olova, ako postoji opasnost da ljudski organizam apsorbira ta sredstva.

2. *Radni uvjeti*

Podzemni rad u rudniku.

Izjava Vijeća i Komisije u vezi s člankom 11. stavkom 3. Direktive 92/85/EEZ, iz zapisnika s 1608. sastanka Vijeća (Luxembourg, 19. listopada 1992.)

VIJEĆE I KOMISIJA izjavili su:

„Pri utvrđivanju visine doplataka iz članka 11. stavka 2. točaka (a) i (b) upućuje se, samo iz tehničkih razloga, na doplati koji bi radnica primala u slučaju prekida aktivnosti povezanih s njezinim zdravstvenim stanjem. Takvim se upućivanjem trudnoću i porod ni na koji način ne želi poistovjetiti s bolešću. Svaka država članica u propisima s područja socijalne skrbi predviđa doplati za vrijeme izostanka s posla uzrokovanog bolešću. Veza s takvim doplatkom koja se može iščitati iz odabrane formulacije služi u svim državama članicama samo kao konkretan, čvrst referentni iznos za određivanje minimalnog iznosa roditeljske potpore koju treba isplatiti. Ako se u pojedinim državama članicama isplaćuju doplati viši od onih predviđenih Direktivom, takvi se doplati, dakako, ne mijenjaju. To jasno proizlazi iz članka 1. stavka 3. Direktive.”
